

Uusikaarlepyy – Opetussuunnitelma 2016

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (S2)

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus on oppimäärä, joka on erityisesti tarkoitettu niille oppilaille, joilla on jokin muu äidinkieli kuin suomi, ruotsi tai saamenkieli. On tärkeää painottaa sitä seikkaa, että S2 -opetus ei ole tuki- tai erityisopetusta, vaan ihan oma oppimäärä, jolla on eri lähtökohdat ja tavoitteet kuin oppiaineella suomenkieli ja kirjallisuus.

Kunkin oppilaan tarpeen suomi toisena kielenä -oppimäärään määrittävät oppilasta opettavat opettajat yhdessä rehtorin kanssa. Kun päätös siitä, minkä oppimäärän mukaan oppilas alkaa opiskella on tehty, tulee arvioida onko oppilaalla puutteita yhdellä tai useammalla suomenkielen osa-alueella (kommunikointi, luetun ymmärtäminen, kirjoittaminen, kuullun ymmärtäminen, kirjallisuus ja kulttuuri). Mikäli suomenkielen taidot ovat puutteellisia, tulee oppilaan opiskella S2 -oppimäärää.

S2 -oppimäärän mukaan opiskeleva oppilas voidaan integroida ryhmään suomenkieli ja kirjallisuus, mutta arviointi tapahtuu aina S2 -oppimäärän mukaisesti. Alemmilla vuosiluokilla 1-2 voi S2 -oppilas olla integroituneena suomenkieli ja kirjallisuus -ryhmään, mutta tällöin hän voi tarvita lisätukea esim. kulttuurin ymmärtämisessä ja kielenkäytön osa-alueilla kaikessa oppimisessa. Kielenkäyttö toimii kaiken oppimisen tukena. Oppilaat, jotka käyvät luokkia 3-9, saavat todennäköisesti lähes kaikki tai ainakin osan S2 -tunneistaan pienemmissä opetusryhmissä tai erillisissä suomi toisena kielenä-opetusryhmissä. Mikäli S2 -oppilas aloittaa koulunkäyntinsä myöhemmin(5 lk tai myöhemmin), on luokanopettajan, erityisopettajan, rehtorin ja mahdollisen S2 -opettajan määriteltävä minkä vuosikurssin mukaan oppilas aloittaa suomi toisena kielenä opiskelun. Vuosiluokat 7-9 on jaettu eritasoisiin ryhmiin, jotta myöhemmin tulleet oppilaat voisivat parhaalla mahdollisella tavalla paneutua suomi toisena kielenä -oppimäärän opiskeluun.

Suomenkieli ja kirjallisuus ja S2 -oppimäärän tavoitteet ovat muutoin samat, mutta suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärässä kaikki oppiminen tapahtuu monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Mikäli oppilas integroidaan suomenkieli ja kirjallisuus -ryhmään, tulee luokanopettajan, tuntiopettajan, erityisopettajan, mahdollisen S2 -opettajan ja rehtorin määrätietoisesti työskennellä sen puolesta, että suomenkieli ja kirjallisuus -ryhmään integroinnista huolimatta oppilas saavuttaa S2 -oppimäärälle asetetut tavoitteet. Menetelmien ja työtapojen on oltava sellaisia, että oppilas kehittyy kielellisesti ja oppii käyttämään kieltä kaiken oppimisen tukena. Mikäli oppilas arvioidaan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan, tulee kaikkien oppilasta opettavien opettajien olla asiaan perehtyneitä ja käyttää opetuksessaan kielenkehitystä tukevia opetusmenetelmiä.

Kommunikointi

Jos oppilas aloittaa opiskelun 1 tai 2 luokan aikana, opiskellaan alla olevien kahden tason mukaisesti ja jatketaan myöhemmin luokilla 7-9 opiskelua tason 4 mukaisesti.

Taso 1 lk 1-2

- erilaisia puhumisen ja vuorovaikutuksen harjoituksia ja teatterileikkejä
- käsitellään lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä
- käydään keskusteluja
- tehdään kysymyksiä
- harjoitellaan ääntämistä
- riimejä ja loruja
- spontaania kerrontaa ryhmissä
- harjoitellaan mielipiteiden ja tunteiden ilmaisua ja johtopäätösten tekoa
- kertomusten ja luetun kuuntelu
- kertomusten ja kuullun toistaminen

Taso 2 lk 3-5 (6)

- kertominen annetusta, tutusta aiheesta
- esineiden, asioiden ja henkilöiden kuvailu
- haastattelemine
- ohjeiden antaminen
- omien mielipiteiden esittämisen harjoittelu
- kertominen avainlauseiden avulla
- selkeän puheen harjoittelu sekä sanojen ja lauseiden oikea tonaatio
- erilaisissa keskustelutilanteissa kuunteleminen ja vastaaminen

Mikäli oppilas saapuu vuosiluokkien 3,4 tai 5 aikana, työskentely aloitetaan tasosta 2.

Mikäli oppilas saapuu vuosiluokkien 6,7,8 tai 9 aikana, työskentely aloitetaan tasolta 3 ja jatketaan tasolle 4.

Taso 3 lk (6) 7-9

- selkeän puheen harjoittelu sekä sanojen ja lauseiden oikea tonaatio
- erilaisissa keskustelutilanteissa kuunteleminen ja vastaaminen
- tutuista aiheista tai omista mielenkiinnon kohteista käytäviin keskusteluihin osallistuminen
- omien mielipiteiden esittämisen harjoittelu
- esineiden, asioiden ja henkilöiden kuvailu

Tekstien tulkitseminen

Mikäli oppilas saapuu vuosiluokan 1 tai 2 aikana, työskennellään seuraavien kahden tason mukaisesti.

Taso 1 Ik 1-2

- Kirjainten opettelu
- Lukemaan opettelu
- Kuvakortit ja tekstit
- Lukutekniikoiden kehittäminen
- Ääneen ja hiljaa lukeminen
- Sujuvan lukemisen harjoittelu
- Luetun ymmärtäminen
- Lukuinnostuksen herättäminen ja lisääminen
- Kirjallisten ohjeiden ymmärtäminen

Taso 2 Ik 3-5 (6)

- Sanavarasto
 - vuodenajat, kuukaudet ja viikonpäivät
 - rahat
 - luonto
 - sää, lämpötila
 - onnettomuudet
 - ihmiskeho
 - vaatteet ja niiden koko
 - urheilu/talviurheilu
 - perhe ja suku
 - kouluaineet
 - kello
 - talotyypit/asuminen
 - värit
 - osoitteet
 - tunteet
 - ammatit
 - geometriset käsitteet (suorakulmio, neliö...)
 - kirjasto, erilaiset kirjat, kirjailijat, kansikuvat
- sanontoihin tutustuminen
- lukemisen harjoittelu ääneen ja hiljaa
- lukustrategiat tekstien ymmärtämiseksi ja tulkitsemiseksi
- erilaisten äänteiden erottaminen ja lausuminen (pitkä/lyhyt vokaali aa-a...)
- äänteen ja kirjaimen välinen yhteys
- kirjallisten ohjeiden ymmärtäminen

Mikäli oppilas saapuu vuosiluokkien 3,4 tai 5 aikana, työskentely aloitetaan tasolta 3 ja jatketaan tasolle 4 luokilla 7-9.

Taso 2 Ik 3-5 (6)

- Sanavarasto

- vuodenajat, kuukaudet ja viikonpäivät
- rahat
- luonto
- sää, lämpötila
- onnettomuudet
- ihmiskeho
- vaatteet ja niiden koko
- urheilu/talviurheilu
- perhe ja suku
- kouluaineet
- kello
- talotyypit/asuminen
- värit
- osoitteet
- tunteet
- ammatit
- geometriset käsitteet (suorakulmio, neliö...)
- kirjasto, erilaiset kirjat, kirjailijat, kansikuvat

- sanontoihin tutustuminen
- lukemisen harjoittelu ääneen ja hiljaa
- lukustrategiat tekstien ymmärtämiseksi ja tulkitsemiseksi
- erilaisten äänneiden erottaminen ja lausuminen (pitkät vokaalit, kaksoiskonsonantit...)
- äänneen ja kirjaimen välinen yhteys
- kirjallisten ohjeiden ymmärtäminen

Mikäli oppilas saapuu vuosiluokkien 6,7,8 tai 9 aikana, työskentely aloitetaan tasolta 3 ja jatketaan tasolle 4.

Taso 3 lk (6) 7-9

- Sanavarasto
 - vuodenajat, kuukaudet ja viikonpäivät
 - rahat
 - luonto
 - sää, lämpötila
 - onnettomuudet
 - ihmiskeho
 - vaatteet ja niiden koko
 - urheilu/talviurheilu
 - perhe ja suku
 - kouluaineet
 - kello
 - talotyypit/asuminen

- värit
- osoitteet
- tunteet
- ammatit
- geometriset käsitteet (suorakulmio, neliö...)
- kirjasto, erilaiset kirjat, kirjailijat, kansikuvat
- sanontoihin tutustuminen
- lukemisen harjoittelu ääneen ja hiljaa
- lukustrategiat tekstien ymmärtämiseksi ja tulkitsemiseksi
- erilaisten äänteiden erottaminen ja lausuminen (pitkä/lyhyt vokaali aa-a...)
- kuullun ymmärtäminen
- äänikirjat
- kirjallisten ohjeiden ymmärtäminen

Tekstien tuottaminen

Jos oppilas aloittaa opiskelun 1 tai 2 luokan aikana, opiskellaan alla olevien kahden tason mukaisesti ja jatketaan myöhemmin luokilla 7-9 opiskelua tason 4 mukaisesti.

Taso 1 lk 1-2

- Aakkoset
 - kirjainten kirjoittaminen
 - aakkosjärjestys
 - lukusuunta
- kirjoituksessa jätetään väli sanojen väliin
- omien lauseiden tuottaminen
- ison kirjaimen ja pisteen käyttö
- nimet isolla alkukirjaimella
- tavutus
- vokaalit ja konsonantit (lukeminen, kirjoittaminen)
- välimerkit
- kirjoittaminen käsin ja digitaalisesti

Taso 2 lk 3-5 (6)

- Aakkoset
 - kirjainten kirjoittaminen
 - aakkosjärjestys
 - lukusuunta
- vokaalit ja konsonantit (lukeminen, kirjoittaminen)
- välimerkit
- kirjoittaminen käsin ja digitaalisesti

- äänteen ja kirjaimen välinen yhteys
- oikeinkirjoitussäännöt

- iso ja pieni kirjain
- lauserakenne
- välimerkit
- tavallisimpien sanojen tavuttaminen
- lauseiden sanajärjestys, kysymys- ja kieltolauseet
- henkilöiden kuvailu
- erilaisten yksinkertaisten tekstien tuottaminen
 - kuvaileva teksti
 - kuvailu kuvien avulla
 - yleiskuva
 - maisemakortti, reseptit ja luettelot
 - ajatuskartta (asiateksti)
 - tekstiviestit, päiväkirja, sanomalehti, ja kollaasi
 - runot ja kertomukset
 - kuvatekstit (sanomalehti)
 - haastattelu, sarjat, kirjeet

Mikäli oppilas saapuu vuosiluokkien 3,4 tai 5 aikana, työskentely aloitetaan tasolta 3 ja jatketaan tasolle 4 luokilla 7-9.

Taso 2 lk 3-5 (6)

- Aakkoset
 - kirjainten kirjoittaminen
 - aakkosjärjestys
 - lukusuunta
- vokaalit ja konsonantit (lukeminen, kirjoittaminen)
- välimerkit
- kirjoittaminen käsin ja digitaalisesti

- äänteen ja kirjaimen välinen yhteys
- kirjoitussäännöt
 - iso ja pieni kirjain
 - lauserakenne
 - välimerkit
 - tavallisimpien sanojen tavuttaminen
- lauseiden sanajärjestys, kysymys- ja kieltolauseet
- henkilöiden kuvailu
- c
 - kuvaileva teksti
 - kuvailu kuvien avulla
 - yleiskuva
 - maisemakortti, reseptit ja luettelot
 - ajatuskartta (asiateksti)
 - tekstiviestit, päiväkirja, sanomalehti, ja kollaasi

- joululahjatervehdykset ja riimit
- runot ja kertomukset
- kuvatekstit (sanomalehti)
- haastattelu, sarjat, kirjeet

Mikäli oppilas saapuu vuosiluokkien 6,7,8 tai 9 aikana, työskentely aloitetaan tasolta 3 ja jatketaan tasolle 4.

Taso 3 lk (6) 7-9

- Aakkoset
 - kirjainten kirjoittaminen
 - aakkosjärjestys
 - lukusuunta
- vokaalit ja konsonantit
- äänteen ja kirjaimen välinen yhteys
- oikeinkirjoitussäännöt
 - piste, kysymysmerkki ja huutomerkki
 - pilkku, ajatusviiva ja kaksoispiste
 - isokirjain ja pikkukirjain
 - kirjakieli
 - lause ja kappale
 - tavutus
 - lyhenteet
 - yhdyssanat
- yleisimpien sanojen tavuttaminen
- lauseiden sanajärjestys, kysymys- ja kieltolauseet
- erilaisten yksinkertaisten tekstien tuottaminen

Kielen, kulttuurin ja kirjallisuuden ymmärtäminen

Mikäli oppilas saapuu luokalle 1 tai 2, työskennellään seuraavan kahden tason mukaisesti.

Taso 1 lk 1-2

Kulttuuri ja kirjallisuus

- sadut, runot, sarjat ja kertomukset
- oppia tuntemaan muutama lastenkirjailija
- kirjastokäynnit
- elokuvat, teatteri ja mediakulttuuri

Kielioppi ja kielenhallinta

Sanasto

- sanavaraston kartuttaminen
- sanojen vastakohtat

- yhdyssanat
- synonyymit

Taso 2 lk 3-5- (6)

Kulttuuri ja kirjallisuus

- tervehdykset ja keskustelu
- henkilöiden esittely
- eri uskontokäsitykset
- demokratia, äänestäminen
- ruoka
- Suomen kulttuuri (Suomen kartta, suomalaisia henkilöitä ja hahmoja)
- joulukuukausi, joulujuhla ja muiden kulttuurien juhlat
- uusivuosi
- Lucia, itsenäisyyspäivä, Runeberginpäivä
- ilmasto, sää
- harrastukset
- murteet
- kirjasto ja lastenkirjat
- elokuvat, teatteri ja mediakulttuuri

Kielioppi ja kielenhallinta

- Sanaluokat, substantiivi, adjektiivi, verbi, pronominit, prepositiot, lukusanat
- kysymyssanat
- Genetiivi
- Käskeminen

Sanasto

- yhdyssanat
- vastakohtat
- synonyymit
- samankaltaisuudet
- lainasanat
- riimisanat

Mikäli oppilas saapuu luokalle 3, 4 tai 5, aloitetaan työskentelemään tasosta 2.

Taso 2 lk 3-5 (6)

Kulttuuri ja kirjallisuus

- tervehdykset ja keskustelu
- henkilöiden esittely
- eri uskontokäsitykset
- demokratia, äänestäminen
- ruoka
- Suomen kulttuuri (Suomen kartta, suomalaisia henkilöitä ja hahmoja)

- joulukuukuu, joulukuuhän ja muiden kulttuurien juhlat
- uusia vuosi
- Lucia, itsenäisyyspäivä, Runeberginpäivä
- ilmasto, sää
- harrastukset
- murteet
- kirjasto ja lastenkirjat
- elokuvat, teatteri ja mediakulttuuri

Kielioppi ja kielenhallinta

- Sanaluokat, substantiivi, adjektiivi, verbi, pronominit, prepositiot, lukusanat
- kysymyssanat
- Genetiivi
- Käskeminen

Sanasto

- yhdyssanat
- vastakohtat
- synonyymit
- samankaltaisuudet
- lainasanat
- riimisanat

Mikäli oppilas saapuu luokalle 6, 7,8 tai 9, aloitetaan työskentelemään tasosta 3.

Taso 3 lk (6) 7-9

Kulttuuri ja kirjallisuus

- tervehdykset ja keskustelu
- henkilöiden esittely
- eri uskontokäsitykset
- demokratia
- ruoka
- tutustuminen suomalaisiin juhliin ja perinteisiin
- harrastukset
- murteet
- kirjastossa käynti
- elokuvat, kirjallisuus, teatteri ja mediakulttuuri

Kielioppi ja kielenhallinta

- Sanaluokat, substantiivi, adjektiivi, verbi, pronominit, prepositiot, lukusanat
- Lauseenjäsenet: subjekti, predikaatti ja objekti

Sanasto

- yhdyssanat

- vastakohtat
- synonyymit
- samankaltaisuudet
- lainasanat
- riimisanat

Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

Lk 1-2

Oppilaille luodaan malleja erilaisissa koulussa tapahtuvissa, oppimiseen liittyvissä oppimistilanteissa. Oppilaat tekevät yksin ja yhdessä muiden kanssa yksinkertaisia johonkin oppiaineeseen liittyviä tiedonhankintatehtäviä. Oppilaat havainnoivat ympäristöään, tulkitsevat kuvia ja kirjoitettua tekstiä sekä harjoittelevat tiedonvälitystä kertomusten avulla. Oppilaat opetetaan käyttämään digitaalisia välineitä tiedonhankinnassa, oppimisessa ja omassa oppimisen arvioinnissaan. Oppilaan oman äidinkielen taitoja käytetään oppimisen tukena.

Lk 3-6

Oppilaat oppivat jakamaan luku-, kirjoitus-, kuuntelu- ja puheprosessit pienempiin osasiin, jolloin he voivat harjoitella pienempiä osakokonaisuuksia kerrallaan. Oppilaat oppivat erilaisia kirjoitus- ja kuuntelutekniikoita. Oppilaat opettelevat tunnistamaan ja käyttämään tärkeitä käsitteitä ja ilmauksia eri oppiaineissa. Opetuksessa käytetään digitaalisia opetusvälineitä, jotta oppilaat oppisivat hakemaan niiden avulla tietoa ja että he oppisivat arvioimaan omaa oppimistaan suhteessa opetuksen tavoitteisiin. Oppilaita ohjataan toimimaan eettisesti oikein, kunnioittaen tekijänoikeuksia ja ketään loukkaamatta. Opetuksessa vahvistetaan oppilaiden kykyä käyttää omaa äidinkieltään tukena kaikessa oppimisessa.

OPS 2014, *ote osiosta suomi toisena kielenä ja kirjallisuus lk 1-9*